

Література

1. Зоріна М.О. До проблеми визначення актуальності й особливостей формування культури безпеки життєдіяльності [Електронний ресурс] / М.О. Зоріна. – Режим доступу: <http://www.nbuiv.gov.ua>.
2. Лисакова І.В. Гуманізація екологічної освіти: крок до освіти для збалансованого розвитку // Екологічний вісник. – 2011. – №6 (70) листопад-грудень. – С. 26-27.
3. Попов О.Л. Що таке сталий (стійкий) розвиток суспільства [Електронний ресурс] / О.Л. Попов, С.Г. Краснокутський, С.В. Артюх. – Режим доступу: <http://vybory.org>.

ВІТЧИЗНЯНІ ДОСЛІДНИКИ В ГАЛУЗІ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Староста В.І., Ігнатко Т.І. (м. Ужгород, Україна)

Екологічна освіта на порозі третього тисячоліття стала необхідною складовою гармонійного, екологічно безпечного розвитку. Ситуація, яка склалася в світі, потребує перебудови мислення людства і кожної конкретної людини, формування екологічної свідомості і екологічної культури. Важливою ланкою у вирішенні зазначених проблем є екологічна освіта, котра повинна спрямовуватись на формування екологічної культури як складової системи національного та суспільного виховання всього населення України. Вирішенню зазначених завдань сприяють результати наукової діяльності численних дослідників.

Метою даного повідомлення є узагальнення відомостей про вітчизняних дослідників у галузі екологічної освіти, які за 1993-2010 рр. здобули науковий ступінь кандидата та доктора педагогічних наук.

Нами проаналізовані відомості про дисертаційні дослідження на базі Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, які спрямовані на формування екологічної культури, фундаментальних екологічних знань, екологічного мислення і свідомості, що ґрунтуються на ставленні до природи як універсальної, унікальної цінності тощо. Надалі виокремлено основні напрямки досліджень, за спрямованістю на певний рівень освіти, а саме: екологічна освіта, навчання та виховання в дошкільних установах; школах та позашкільних установах; у вищих навчальних закладах. Таким чином, подаємо інформацію у такому порядку: наукова спеціальність дисертації, далі у хронологічному порядку прізвище та ініціали вченого, рік захисту кандидатської (к.) чи докторської (д.) дисертації.

Екологічна освіта, навчання та виховання в дошкільних установах:

- 13.00.01 – Н.М. Кот (1993, к.); Г.С. Марочко (1993, к.); Н.В. Лисенко (1996, д.); С.О. Юрочкіна (1997, к.); Л.В. Іщенко (1997, к.);
- 13.00.07 – О.А. Половіна (2008, к.);
- 13.00.08 – М.В. Роганова (2001, к.); В.В. Маршицька (2003, к.); Т.С. Науменко (2008, к.);
- 13.00.09 – Т.І. Мантула (2007, к.).

Екологічна освіта, навчання та виховання в школах та позашкільних установах:

- 13.00.01 – О.В. Лабенко (1994, к.); Л.Б. Лук'янова (1994, к.); Г.П. Пустовіт (1994, к.); Л.Б. Лук'янова (1994, к.); В.І. Скутіна (1994, к.); З.М. Шевців (1994, к.); М.В. Соннова (1994, к.); І.М. Костицька (1995, к.); Д.І. Мельник (1995, к.); Л.М. Різник (1995, к.); С.І. Жупанин (1995, д.); Н.В. Левчук (1996, к.); В.В. Вербицький (1997, к.); М.В. Кукалець (1997, к.); Л.В. Шаповал (1999, к.); А.В. Степанюк (1999, д.); О.Г. Ільченко (2000, к.); І.В. Родигіна (2000, к.); І.І. Ярита (2001, к.); І.Г. Павленко (2002, к.);

- Г.В. Марченко (2003, к.); В.В. Вербицький (2004, д.); В.Я. Ломакович (2004, к.); С.В. Шмалей (2004, д.); Н.О. Борисенко (2006, к.); В.В. Червонецький (2007, д.); Л.В. Ілійчук (2007, к.); О.О. Барліт.(2009, к.);
- 13.00.02 – В.В. Коваль (1993, к.); Л.М. Маркович (2007, к.);
- 13.00.03 – О.В. Король (1999, к.);
- 13.00.04 – Г.С. Тарасенко (1996, д.); Н.Л. Магура (2001, к.); О.А. Біда (2003, д.); О.В. Чернікова (2004, к.); С.П. Гвоздій (2007, к.); Н.О. Величко (2007, к.);
- 13.00.07 – С.Г. Лебідь (2001, к.); О.Л. Пруцакова (2002, к.); М.О. Колесник (2003, к.); О.О. Колонькова (2003, к.); О.М. Лазебна (2004, к.); О.В. Крюкова (2005, к.); Я.В. Полякова (2005, к.); Г.П. Пустовіт (2005, д.); І.В. Рудковська (2005, к.); Т.Г. Шаповалова (2006, к.); О.Л. Прушковська (2006, к.); О.П. Грошовенко (2007, к.); Н.В. Немченко (2007, к.); І.В. Удовиченко (2007, к.); І.С. Назарко (2008, к.); І.Ю. Потапова (2008, к.); Т.Ф. Юркова (2008, к.); І. О. Сяська (2010, к.);
- 13.00.08 – В.В. Маршицька (2003, к.);
- 13.00.09 – А.М. Ясинська (2000, к.); І.І. Жаркова (2004, к.); Н.Б. Кравець (2007, к.); К.Ж. Гуз (2008, д.).

Екологічна освіта, навчання та виховання у вищих навчальних закладах:

- 13.00.01 – Н.Б. Грейда (1997, к.); Г.Ф. Пономарьова (1997, к.); Т.С. Вайда (1998, к.); Л.М. Шаповал (2000, к.); Т.П. Кучай (2010, к.);
- 13.00.02 – Е. Флешар (1999, д.); Н.Ю. Олійник (2005, к.); І.О. Солошич (2006, к.);
- 13.00.04 – М.С. Швед (1997, к.); О.В. Плахотнік (1998, д.); Н.П. Єфіменко (2000, к.); О.П. Мітрясова (2000, к.); Н.В. Ясинська (2001, к.); Н.А. Негруца (2003, к.); Г.А. Білецька (2004, к.); Л.І. Білик (2004, д.); С.Г. Іващенко (2004, к.); Л.М. Фенчак (2006, к.); Л.Б. Лук'янова (2006, д.); В.І. Бобрицька (2006, д.); В.Г. Мазурок (2007, к.); Ю.О. Саунова (2007, к.); І.М. Жовтоніжко (2008, к.); С.В. Совгіра (2009, д.); С.М. Соболева (2010, к.);
- 13.00.07 – С.В. Сапожников (2006, к.); Л.М. Титаренко (2007, к.); Л.Л. Шумра (2007, к.); І.В. Трубник (2007, к.); Г.Г. Глухова (2008, к.).

Висновок. Аналіз напрямків розвитку вітчизняних дослідників в галузі екологічної освіти свідчить, що досі йде пошук її концептуальних основ. Розвивається тенденція гуманізації, яка визначається у спрямованості змісту освіти в галузі навколишнього середовища на формування у дошкільників, школярів та студентів знань, котрі б сприяли розумінню цінності будь-якої культури та особистості, кожного природного організму.

ГУМАНІСТИЧНИЙ ПІДХІД В ЕКОЛОГІЧНІЙ ОСВІТІ УЧНІВ

Шмалей С.В. (м. Херсон, Україна)

Гуманістичний характер виховання учнів реалізується через стимуляцію їх саморозвитку, формування громадянської самосвідомості й залучення особистості, що розвивається, до цінностей загальнонародної культури через навчання [1]. У гуманістичній моделі взаємодії природи й людини етика особистісної відповідальності включає відповідальне ставлення до навколишнього середовища. Сформованість етико-екологічних норм поведінки можна розглядати